

INFORMACJE

Alicja Jagielska-Burduk

---

ajagielska@uni.opole.pl
orcid.org/0000-0001-6696-8004
Uniwersytet Opolski
Centrum Prawa Ochrony Dóbr Kultury UNESCO
ul. Katowicka 87a
45-060 Opole

Małgorzata Herbich

---

m.herbich@unesco.pl
orcid.org/0009-0000-8235-9970
Polski Komitet ds. UNESCO
Pałac Kultury i Nauki
pl. Defilad 1
00-901 Warszawa

Współpraca ASPnet w ramach sieci UNESCO. 70-lecie Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO

ASPnet's collaboration within the UNESCO networks.
The 70th anniversary of the UNESCO
Associated Schools Network

Summary: The article presents the Polish UNESCO Associated Schools Network (ASPnet). The Polish ASPnet was established in 1956. The activities undertaken in 2023 (for instance, the international Gift a Poem campaign) are presented together with the Polish celebrations of the 70th anniversary of this oldest UNESCO network. The analysis of the reports submitted by the Polish network members is provided with a special focus on networks, cooperation with other UNESCO family members, and UNESCO designations.

Keywords: UNESCO networks ASPnet schools strategy

Streszczenie: W artykule zaprezentowana została Polska Sieć Szkół Stowarzyszonych UNESCO, która powstała w 1956 r. Przedstawiono działania podejmowane w 2023 r. (m.in. międzynarodową kampanię „Gift a Poem”) oraz polskie obchody 70-lecia tej najstarszej sieci UNESCO. Dokonano analizy raportów nadesłanych przez polskich członków sieci, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z innymi członkami „rodzin” UNESCO i desygnacji UNESCO.

Słowa kluczowe: sieci UNESCO, ASPnet, szkoły, strategia

Historia programu Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO

UNESCO, czyli Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury, powstała w 1945 r., aby przeciwdziałać wojnom poprzez budowanie pokoju w umysłach ludzi. Zgodnie z rezolucją przyjętą na siódmej sesji Konferencji Generalnej UNESCO w 1952 r., w listopadzie 1953 r. zainaugurowany został szeroko zakrojony międzynarodowy program „Schemat skoordynowanych działań eksperymentalnych w edukacji do życia we wspólnocie światowej”¹ z udziałem 33 szkół średnich z 16 państw członkowskich. Projekt rozwijał się dynamicznie i dołączały do niego kolejne kraje. W ciągu następnych lat jego nazwa zmieniała się i obecnie funkcjonuje jako Sieć Szkół Stowarzyszonych UNESCO z akronimem ASPnet.

W roku jubileuszu 70-lecia działania sieć liczy blisko 12 tys. placówek członkowskich w 182 krajach. Stanowi wzór dla edukacji na rzecz międzynarodowego porozumienia, współpracy i pokoju oraz edukacji w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności, co zostało podkreślone w punkcie 23 Rekomendacji dotyczących edukacji na rzecz międzynarodowego zrozumienia, współpracy i pokoju oraz edukacji na temat praw człowieka i podstawowych wolności UNESCO z 1974 r.²:

Państwa członkowskie powinny korzystać z doświadczeń Szkół Stowarzyszonych, które realizują z pomocą UNESCO programy edukacji międzynarodowej. Osoby za-

---

¹ Conference: „Meeting of Representatives of Schools Participating in the Scheme of Co-ordinated Experimental Activities in Education for Living in a World Community”, Paris, 23-27 November 1953, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000126140> [dostęp: 23.06.2023].

² Recommendation concerning Education for International Understanding, Co-operation and Peace and Education relating to Human Rights and Fundamental Freedoms, Paris, 19 November 1974, <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-concerning-education-international-understanding-co-operation-and-peace-and-education> [dostęp: 23.06.2023].

interesowane Szkołami Stowarzyszonymi w państwach członkowskich powinny wzmocnić i odnowić swoje wysiłki na rzecz rozszerzenia programu na inne instytucje edukacyjne i pracować nad powszechnym zastosowaniem jego wyników³.

UNESCO w kolejnych latach włączyło do ASPnet instytucje kształcenia na wszystkich poziomach nauczania: centra edukacji nauczycieli (1958), szkoły podstawowe (1965) i przedszkola (1976). W ciągu 70 lat działania sieci, wraz z rozwojem sytuacji na świecie, zmieniały się akcenty i obszary działań szkół, ale nie zmieniał się główny cel sieci, jakim jest dążenie do budowania pokojowego współistnienia ludzi na Ziemi poprzez dobrą edukację młodego pokolenia, przygotowującą do wzięcia odpowiedzialności za przyszłość i zrównoważony rozwój świata, oparty na międzynarodowym dialogu, współpracy i wzajemnym szacunku do dziedzictwa kultury.

Polska, obecna w UNESCO od momentu utworzenia organizacji w 1945 r., powołała w 1956 r. Sieć Szkół Stowarzyszonych, a polscy nauczyciele i uczniowie po okresie stalinowskiej izolacji mogli zacząć korzystać z międzynarodowych wzorów, nowych metod nauczania, innowacji pedagogicznych, a przede wszystkim uczestniczyć w międzykulturowym dialogu i szkolnych wymianach młodzieży. Jednymi z pierwszych członków ASPnet były XV Liceum Ogólnokształcące im. Narcyzy Żmichowskiej w Warszawie i XIII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Piotrowiczowej w Łodzi, nadal aktywnie działające w ramach sieci.

Działalność szkół w ramach Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO

Szkoły Stowarzyszone UNESCO są zobowiązane do realizowania podstawowych celów zapisanych w akcie konstytucyjnym UNESCO⁴, planując swoje działania na podstawie czterech filarów edukacji, przedstawionych w Raporcie Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku (Raport Delorsa)⁵: uczyć się, aby wiedzieć; uczyć się, aby działać; uczyć się, aby żyć wspólnie; uczyć się, aby być. Obecnie ASPnet jest jedną z najważniejszych platform upowszechniających cele przyjęte przez ONZ w 2015 r. w *Agendzie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030*⁶,

³ Tłumaczenie na język polski: Małgorzata Herbich.

⁴ Konwencja dotycząca utworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury, przyjęta w Londynie dnia 16 listopada 1945 r. i zmieniona przez Generalną Konferencję na jej sesjach drugiej, trzeciej, czwartej, piątej, szóstej, siódmej, ósmej i dziewiątej, Dz. U. z 1958 r. Nr 63, poz. 311.

⁵ Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku pod przewodnictwem Jacques'a Delorsa, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/4_Filary_Raport_Delorsa.pdf [dostęp: 23.06.2023].

⁶ *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, General Assembly United Nations, 18 September 2015, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/Transforming_our_World_-_The_2030_Agenda_for_Sustainable_Development.pdf [dostęp: 23.06.2023].

a szczególnie cel 4.7, czyli zapewnienie wszystkim ludziom dobrego poziomu edukacji i umożliwienie kształcenia przez całe życie.

Wśród zadań stawianych przed członkami ASPnet są działania podejmowane w trzech obszarach tematycznych:

- globalne obywatelstwo oraz kultura pokoju i niestosowania przemocy,
- zrównoważony rozwój i zrównoważony styl życia,
- nauczanie międzykulturowe – zrozumienie i szacunek dla różnorodności kulturowej i dziedzictwa.

Projekty mogą być proponowane przez UNESCO, krajowego koordynatora lub zainicjowane przez szkołę (nauczycieli lub uczniów). Szkoły są zachęcane, aby realizować je we współpracy ze szkołami partnerskimi, najlepiej Szkołami Stowarzyszonymi UNESCO w kraju lub za granicą.

Każda szkoła jest też zobowiązana do zorganizowania obchodów dwóch dni ustanowionych przez UNESCO i ONZ (tzw. kalendarz ASPnet) dla zwrócenia uwagi na ważne problemy lub zjawiska. Wiele szkół angażuje w nie całe środowiska szkolne, a nawet lokalne.

UNESCO proponuje szkołom udział w projektach, konferencjach, warsztatach i kampaniach społecznych. Na przełomie lat 80. i 90. powstawały tzw. projekty flagowe. Dla polskich szkół najważniejszym z nich jest trwający już 34 lata Projekt Morza Bałtyckiego⁷ z udziałem wszystkich krajów leżących w jego basenie, poświęcony sprawom środowiska naturalnego i dialogu międzykulturowego. Przy tworzeniu i realizacji projektów szkoły mogą korzystać z publikacji i zestawów edukacyjnych przygotowywanych specjalnie dla nich przez UNESCO i współpracujące z nią agendy, dostępnych poprzez strony internetowe organizacji.

W 2019 r. powstał *Przewodnik dla członków i koordynatorów krajowych Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO*⁸ oraz – na jego podstawie – *Przewodnik dla członków ASPnet*, stanowiące podstawę dla działań szkół należących do sieci. Członkostwo w ASPnet przestało być bezterminowe. W Polsce jest to pięcioletni okres, ale szkoły wywiązujące się ze zobowiązań mogą liczyć na automatyczne przedłużenie członkostwa. Ocena pracy szkół odbywa się na podstawie raportów rocznych, dokumentujących prowadzoną przez nie działalność, oraz poprzez bezpośrednie kontakty koordynatora krajowego i koordynatorów szkolnych.

Z okazji 70-lecia ASPnet Polski Komitet do spraw UNESCO zorganizował trzy ważne wydarzenia, które zostaną przedstawione poniżej.

---

⁷ UNESCO Associated Schools Network: guide for national coordinators, 2018, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261994> [dostęp: 23.06.2023].

⁸ UNESCO Associated Schools: Przewodnik dla członków i krajowych koordynatorów Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO, 2019, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/teksty/Przewodnik_Sieci_Skol_Stowarzyszonych.pdf [dostęp: 23.06.2023].

Projekt międzynarodowy: akcja „Gift a Poem”

Na zaproszenie Międzynarodowego Koordynatora ASPnet, z okazji jubileuszu, polska akcja „Podaruj wiersz”⁹ została zaproponowana całej Sieci Szkół Stowarzyszonych jako wspólna forma obchodów Światowego Dnia Poezji (21 marca), pod angielską nazwą „Gift a Poem”. Akcja polega na ofiarowaniu drugiej osobie ręcznie przepisanej wiersza, promując ideę poezji jako daru niosącego wsparcie i nadzieję.

Przedsięwzięcie uzyskało wsparcie Ministerstwa Edukacji i Nauki. Akcja została zainicjowana i jest prowadzona od kilku lat w Polsce przez Fundację im. Zbigniewa Herberta, od 3 lat we współpracy z polską ASPnet, a w roku 2022 także z niemieckimi szkołami członkowskimi.

W webinarium zapraszającym do udziału w „Gift a Poem” (23 lutego 2023 r.) uczestniczyli przedstawiciele UNESCO z 30 krajów. Relacje z przeprowadzonej akcji, przesłane przez 140 szkół z 14 krajów leżących na 4 kontynentach (il. 1), są dostępne na stronie projektu Giftapoem.pl.

Il. 1. Mapa krajów, w których szkoły członkowskie ASPnet wzięły udział w inicjatywie „Gift a Poem”

Źródło: <https://fundacjaherberta.com/en/herbert-foundation/gift-a-poem/gift-a-poem-map/> [dostęp: 6.06.2023].

Ze szczególnym przyjęciem akcja „Podaruj wiersz” spotkała się w Grecji, gdzie przeprowadziło ją 38 szkół. Przebieg i podsumowanie akcji zostały zaprezentowane podczas jubileuszowej konferencji ASPnet w Berlinie 6 czerwca 2023 r. przez polską krajową koordynator wspólnie z przedstawicielką Komitetu ds. UNESCO w Sri Lance, która podzieliła się pięknym doświadczeniem jej przebiegu w tym kraju. Akcja ma być też przedstawiona podczas jubileuszowego spo-

⁹ Podaruj wiersz, <https://fundacjaherberta.com/fundacja-herberta/podaruj-wiersz/> [dostęp: 23.06.2023].

tkania ASPnet w Japonii we wrześniu (ASPnet Cultural Exchange in Kyoto) oraz – wraz z wystawą – w czasie Konferencji Generalnej UNESCO w listopadzie 2023 r.

Projekt krajowy: konkurs na esej „Czym jest dla mnie dziedzictwo kultury?”

Konkurs na esej „Czym jest dla mnie dziedzictwo kultury?” dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, ogłoszony w lutym br. przez Polski Komitet do spraw UNESCO, spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem uczniów polskiej Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO. Wpłynęło 17 esejów przesłanych przez młodzież reprezentującą 12 szkół z różnych miast. Przyznano dwie równorzędne nagrody: Aleksandrze Fudalej, uczennicy V Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie (opiekun Anna Bysiecka-Maciaszek) oraz Oliwii Gontarz, uczennicy Liceum Ogólnokształcącego im. Organizacji Narodów Zjednoczonych w Biłgoraju (opiekun Jolanta Rycyk). Nagrody zostały wręczone w podczas XXX Welconomy Forum w Toruniu w dniu 4 kwietnia 2023 r. W tym numerze czasopisma publikujemy zwycięskie eseje.

Konferencja Sieci Szkół Stowarzyszonych w Polsce

Konferencja z okazji 70-lecia Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO z udziałem szkolnych koordynatorów ASPnet odbyła się w dniach 25-26 maja 2023 r. w Ośrodku Rozwoju Edukacji w Warszawie (il. 2). Była to pierwsza od dawna okazja do spotkania się, wymiany doświadczeń i pomysłów przedstawicieli szkół. Uczestnicy wysłuchali wystąpień ekspertów z dziedzin istotnych dla współczesnej edukacji i dla UNESCO: nauczania o dziedzictwie kulturalnym, edukacji na temat zrównoważonego rozwoju oraz wyzwań, jakie niesie sztuczna inteligencja. Przed wszystkim jednak wydarzenie nadało nową dynamikę pracy sieci: przedyskutowane zostały sposoby rozwoju komunikacji, powołano zespół wspierający koordynatora krajowego oraz przeprowadzono debatę wokół nowej strategii ASPnet na lata 2022-2030. Dokument został zaprezentowany w listopadzie 2022 r.¹⁰, podczas pierwszej zorganizowanej online konferencji krajowych koordynatorów ASPnet (ASPnet National Coordinators Virtual Conference). Na jego podstawie krajowe Sieci Szkół Stowarzyszonych opracowują narodowe plany działania.

Głównym hasłem strategii jest „budowanie pokojowej i zrównoważonej przyszłości poprzez transformacyjną edukację”, a celem działania – przygotowanie uczniów do prowadzenia zdrowego życia, promowania zrównoważonego rozwoju i angażowania się w sprawy świata jako jego kreatywni i odpowiedzialni obywatele.

W centrum działania strategia stawia edukację transformacyjną w obszarach:

1. Działania na rzecz bardziej pokojowej i zrównoważonej przyszłości.
2. Edukacji na rzecz globalnego obywatelstwa.

---

¹⁰ Dostępny w archiwum autorek.

3. Dążenia do realizacji celów Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.
4. Nauczania międzykulturowego i doceniania różnorodności kulturowej i dziedzictwa.

Strategia proponuje szerokie wprowadzenie do edukacji takich narzędzi i sposobów działania jak: nauka poza szkolną klasą, współtworzenie edukacji, dbałość o społeczny i emocjonalny dobrostan uczniów i nauczycieli, a przede wszystkim „podejście obejmujące całą szkołę” (*a whole school approach*).

Strategia włącza do działania Sieci Szkół Stowarzyszonych w szczególny sposób współpracę i wykorzystanie innych sieci UNESCO oraz sieci współpracujących z organizacją.

II. 2. Fotorelacja: Konferencja z okazji 70-lecia Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO 25-26 maja 2023

Źródło: Polski Komitet ds. UNESCO.

Obraz polskiej ASPnet

Polska sieć liczy obecnie 100 placówek, w tym: licea (56), technika i szkoły zawodowe (4), szkoły specjalne (2), zespoły szkół (podstawowe i licea) (13), szkoły podstawowe (20) i przedszkola (5). 89 z nich to placówki publiczne, a 11 – prywatne.

Najwięcej szkół członkowskich jest w województwach: mazowieckim (18), śląskim (12), dolnośląskim (11) i małopolskim (11). Są to szkoły bardzo aktywne i wiele z nich zajmuje czołowe miejsca w krajowych rankingach szkół.

Wśród koordynatorów szkolnych ASPnet jest 87 kobiet i 13 mężczyzn. Polskie placówki ASPnet są kierowane przez 57 kobiet i 43 mężczyzn zajmujących stanowisko dyrektora szkoły.

Obowiązkiem i podstawową formą weryfikacji realizacji zadań ASPnet są sprawozdania roczne z działań prowadzonych przez szkoły członkowskie w ramach programu UNESCO. Polski Komitet do spraw UNESCO zaproponował polskim szkołom elektroniczną formę składania raportów za rok 2021/2022, co nie tylko ułatwiło zadanie, ale też bardzo usprawniło analizę i ocenę działalności sieci.

Podsumowanie działania polskiej ASPnet w roku szkolnym 2021/2022

W tej części opracowania zostaną przedstawione wyniki otrzymane z raportów szkół za rok szkolny 2021/2022. Złożono 99 ważnych ankiet¹¹ za pomocą systemu MSforms. Tylko jedna szkoła spośród stu nie dopełniła obowiązku wynikającego z uczestnictwa w sieci. W poprzednim cyklu sprawozdawczym 96 szkół złożyło sprawozdanie, a 3 jednostki z tego się nie wywiązały.

Wszystkie szkoły wypełniły wymagania stawiane członkom ASPnet. Większość zorganizowała obchody więcej niż dwóch dni z kalendarza UNESCO i ONZ, bardzo często włączając w nie, poza uczniami, także środowiska lokalne. Tabela prezentuje liczbę jednostek, które obchodziły dany dzień w ciągu roku kalendarzowego. Zauważalny jest wzrost zainteresowania dniami ustanowionymi w ostatnim czasie.

Tabela. Obchodzenie przez szkoły w Polsce dni z kalendarza UNESCO i ONZ

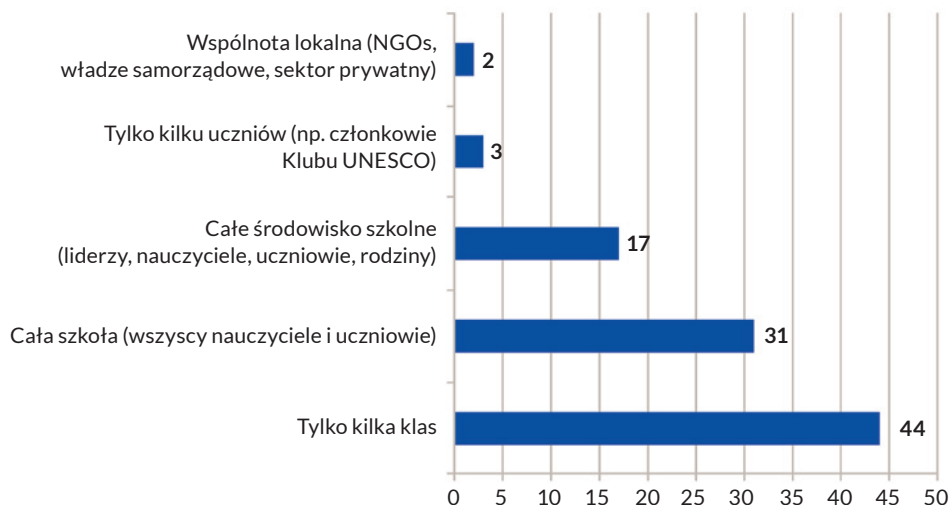
Dzień	Liczba szkół
Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego	68
Międzynarodowy Dzień Kobiet	62
Międzynarodowy Dzień Edukacji	61
Światowy Dzień Poezji	60
Międzynarodowy Dzień Pamięci o Holokauście	55
Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich	52
Dzień Praw Człowieka	51
Światowy Dzień Wody	49
Światowy Dzień Nauczyciela	46
Międzynarodowy Dzień Tolerancji	46
Światowy Dzień Środowiska	42
Międzynarodowy Dzień Sportu na rzecz Rozwoju i Pokoju	33
Światowy Dzień Różnorodności Kulturowej dla Dialogu i Rozwoju	31
Międzynarodowy Dzień Kobiet i Dziewcząt w Nauce	30
Światowy Dzień Oceanów	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

¹¹ W systemie złożono 101 ankiet. Jedna szkoła złożyła dwie ankietę, z których analizie poddano ankietę pełną. Nie analizowano ankietę złożonej przez szkołę, która obecnie kandyduje do włączenia do sieci.

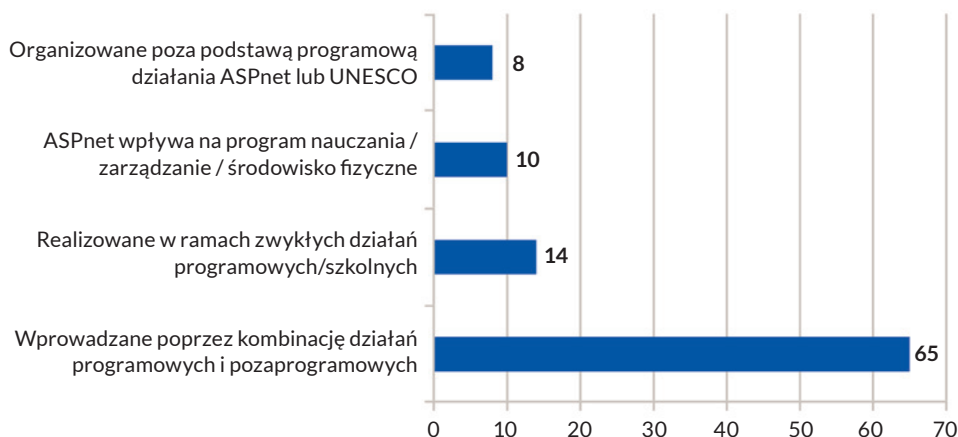

Współpraca ASPnet w ramach sieci UNESCO... ASPnet's collaboration within the UNESCO networks...

II. 3. Zaangażowanie w działania jednostki w ramach ASPnet (liczba odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

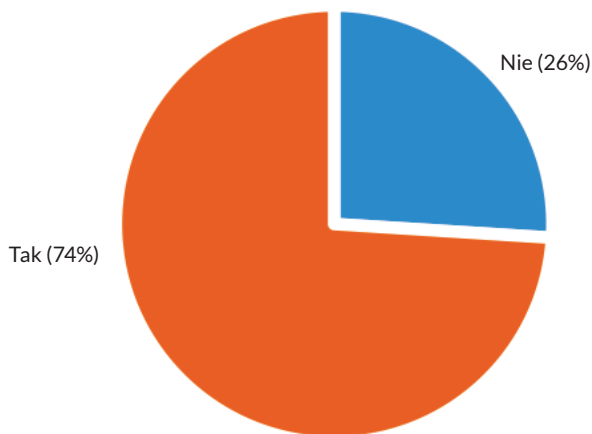
II. 4. Organizacja działań ASPnet (liczba odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

Obserwuje się wysoki poziom zaangażowania szkół stowarzyszonych w projekty inicjowane przez UNESCO i koordynatora krajowego ASPnet (il. 3, 4, 5). W tym zakresie szkoły korzystają z różnych materiałów, m.in przekazanych przez UNESCO, koordynatora krajowego (il. 6).

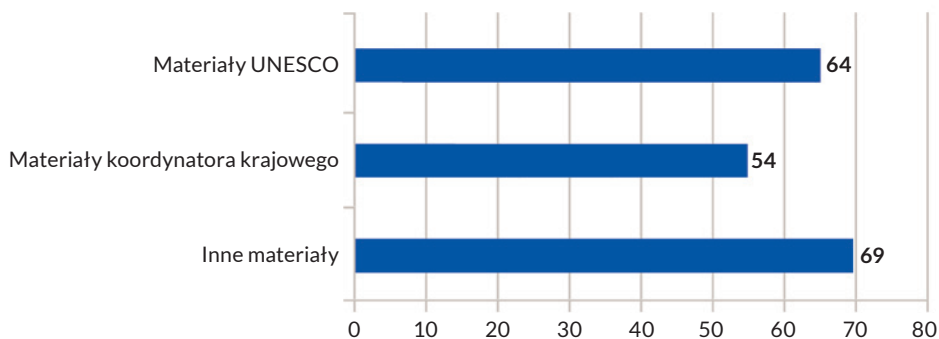
INFORMACJE

Alicja Jagielska-Burduk, Małgorzata Herbich

II. 5. Odpowiedź na pytanie w ankiecie: „Czy w ciągu szkolnego roku szkoła uczestniczyła w co najmniej jednym ogólnopolskim projekcie, konkursie lub kampanii zaproponowanym przez koordynatora krajowego ASPnet?”

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

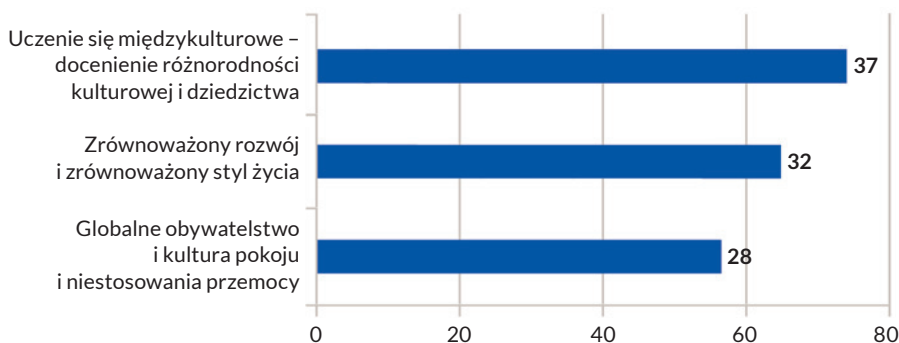
Uwaga: każda szkoła mogła wybrać kilka odpowiedzi.

II. 6. Wykorzystanie materiałów edukacyjnych (liczba odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

Obszar tematyczny konferencji i spotkań UNESCO, w których biorą udział szkoły, obejmuje trzy główne zagadnienia: globalne obywatelstwo, uczenie się międzykulturowe oraz zrównoważony rozwój (il. 7). W zakresie otrzymanych odpowiedzi (udzielono 53 na to pytanie) obserwuje się nieznaczną przewagę zainteresowania uczeniem międzykulturowym.

Współpraca ASPnet w ramach sieci UNESCO... ASPnet's collaboration within the UNESCO networks...

Uwaga: każda szkoła mogła wybrać kilka odpowiedzi.

II. 7. Obszar tematyczny konferencji i spotkań UNESCO (liczba odpowiedzi)

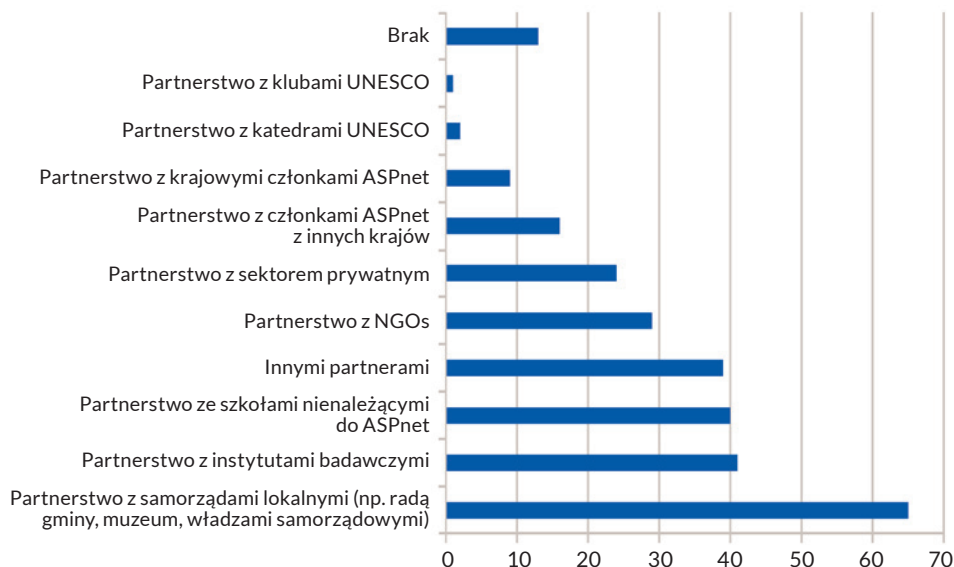
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

ASPnet a inne sieci UNESCO

Sieć Szkół Stowarzyszonych jest najstarszą siecią UNESCO. Jednostki stowarzyszone zawierają różne rodzaje partnerstw o charakterze stałym oraz w celu realizacji projektu. Zauważalna jest potrzeba wzmocnienia współpracy z innymi sieciami UNESCO, tj. Katedrami UNESCO, Miastami Kreatywnymi, Miastami Uczącymi Się, Międzynarodową Koalicją Inkluzywnych i Zrównoważonych Miast. Nadto w myśl strategii na lata 2022-2030 niezwykle ważne jest, aby w ramach działań szkół współpraca obejmowała także desygnacje takie jak: geoparki, rezerwy biosfery, miejsca wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Dobre praktyki prezentowane podczas wspomnianej wcześniej konferencji z okazji 70-lecia Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO w maju 2023 r. w Warszawie dotyczyły wielu obszarów działania szkół. Szczególnie ważna była współpraca międzynarodowa prowadzona od 34 lat w ramach Projektu Morza Bałtyckiego. Przedstawiony był przykład nawiązywania współpracy szkół stowarzyszonych z lokalnymi jednostkami należącymi do sieci UNESCO, m.in. z geoparkami i miejscami z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO. Liceum w Żaganii realizuje wraz ze szkołami ASPnet z kilku krajów projekty związane z transgranicznym polsko-niemieckim geoparkiem Łuk Mużakowa oraz z Parkiem Mużakowskim jako obiektem z Listy.

Jednocześnie na uwagę zasługuje projekt „Dzieciaki działają – plastik ograniczają”, realizowany przez Przedszkole nr 327 i Przedszkole nr 422 z dzielnicy Bielany w Warszawie, w który włączono przedstawicieli samorządu terytorialnego. Działanie było zainspirowane cyklem webinarium zorganizowanych przez Polski Komitet do spraw UNESCO dla polskiej sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO, poświęconych tematyce zrównoważonego rozwoju.

II. 8. Partnerstwa nawiązane w ciągu roku (liczba odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych szkół ASPnet za rok szkolny 2021/2022.

Ilustracja 8 ukazuje model współpracy między członkami sieci ASPnet a innymi podmiotami. W wymiarze krajowym warto podjąć działania mające na celu intensyfikację współpracy lub jej nawiązywanie. W tym zakresie rolę koordynatora krajowego ASPnet i Polskiego Komitetu do spraw UNESCO jest inicjowanie nowych przedsięwzięć na poziomie krajowym i międzynarodowym w celu stworzenia nowych możliwości współdziałania w realizacji misji Szkół Stowarzyszonych UNESCO.

Podsumowanie

70-lecie Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO stanowiło dobry moment dla wytyczenia nowych zadań i perspektyw dla podmiotów członkowskich. Jako najstarsza sieć UNESCO, jednocześnie związana z systemem edukacji, pełni niezwykle ważną funkcję w przekazywaniu wartości UNESCO młodemu pokoleniu. Duży sukces stanowi aktywność polskiej sieci na forum międzynarodowym.

Dyskusja nad krajową strategią sieci, związana z wprowadzeniem strategii ASPnet na lata 2022-2030, została zdominowana dodatkowo przez wyzwania, z jakimi społeczność szkolna musiała się mierzyć w ostatnich latach i które wywarły wielki wpływ na funkcjonowanie dzisiejszej szkoły, takimi jak pandemia COVID-19 oraz agresja Rosji na Ukrainę i przyjęcie przez szkoły tysięcy uczniów-uchodźców.

Zauważalna jest potrzeba budowania nowych partnerstw zarówno między instytucjami członkowskimi sieci, jak i innymi podmiotami. W tym drugim przypadku nawiązywanie współpracy z innymi sieciami UNESCO oraz desygnacjami pozwoli na zwiększenie liczby wspólnych projektów, co może skutkować pozyskaniem dodatkowego finansowania na ich realizację.

Bibliografia

- Conference: „Meeting of Representatives of Schools Participating in the Scheme of Co-ordinated Experimental Activities in Education for Living in a World Community”, Paris, 23-27 November 1953, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000126140> [dostęp: 23.06.2023].
- Konwencja dotycząca utworzenia Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury, przyjęta w Londynie dnia 16 listopada 1945 r. i zmieniona przez Generalną Konferencję na jej sesjach drugiej, trzeciej, czwartej, piątej, szóstej, siódmej, ósmej i dziewiątej, Dz. U. z 1958 r. Nr 63, poz. 311.
- Podaruj wiersz, <https://fundacijaherberta.com/fundacja-herberta/podaruj-wiersz/> [dostęp: 23.06.2023].
- Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku pod przewodnictwem Jacques'a Delorsa, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/4_Filary_Raport_Delorsa.pdf [dostęp: 23.06.2023].
- Recommendation concerning Education for International Understanding, Co-operation and Peace and Education relating to Human Rights and Fundamental Freedoms, Paris, 19 November 1974, <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/recommendation-concerning-education-international-understanding-co-operation-and-peace-and-education> [dostęp: 23.06.2023].
- Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, General Assembly United Nations, 18 September 2015, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/Transforming_our_World_-_The_2030_Agenda_for_Sustainable_Development.pdf [dostęp: 23.06.2023].
- UNESCO Associated Schools Network: guide for national coordinators*, 2018, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261994> [dostęp: 23.06.2023].
- UNESCO Associated Schools: Przewodnik dla członków i krajowych koordynatorów Sieci Szkół Stowarzyszonych UNESCO*, 2019, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/teksty/Przewodnik_Sieci_Szkol_Stowarzyszonych.pdf [dostęp: 23.06.2023].